

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: jarmila.pilecka@soc.cas.cz

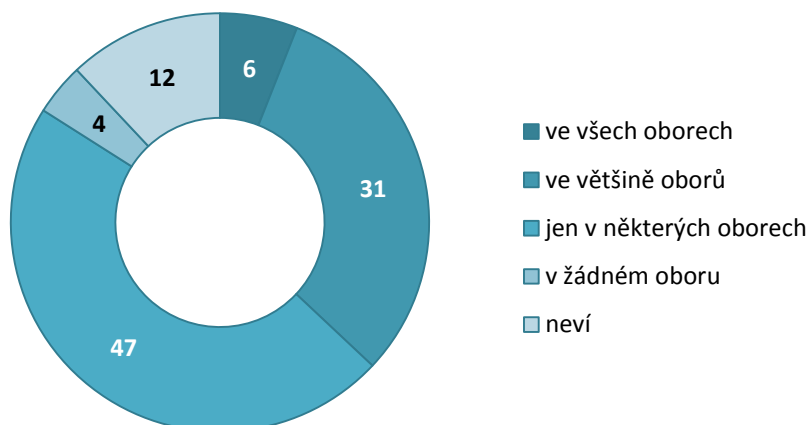
Názory občanů na úroveň české vědy a podmínky jejího financování – leden 2016

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>11. 1. – 18. 1. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1047</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>220</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.164, OR.197, OR.201, OR.167</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. února 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jarmila Pilecká</i>

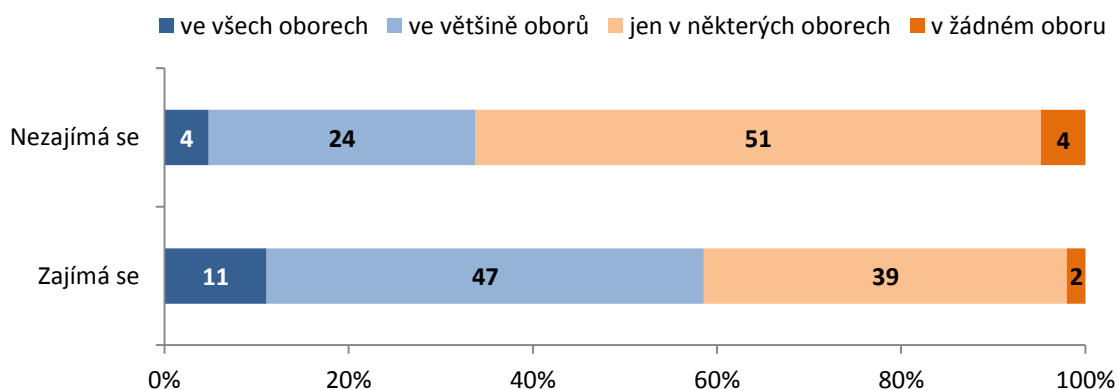
Součástí lednového výzkumu CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., byly i otázky spojené s hodnocením úrovně české vědy a odchodem mladých vědců do zahraničí. Dále respondenti vyjadřovali své postoje i k problematice financování vědy ze státního rozpočtu a soukromého sektoru.

Pokud jde o úroveň české vědy v porovnání se zahraničím, přibližně polovina respondentů (47 %) je přesvědčena, že česká věda je na světové úrovni jen v některých oborech (viz graf 1). Jako srovnatelnou ve většině oborů se světovou vědou ji pak hodnotí přibližně třetina dotázaných (31 %). 6 % respondentů označuje českou vědu na světové úrovni ve všech oborech a 4 % v žádném vědním oboru.

Graf 1: Česká věda je na světové úrovni... (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. 1. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Obecně méně skeptičtí jsou k úrovni české vědy lidé s dobrou životní úrovní, dále pak i lidé s vysokoškolským vzděláním a se středním vzděláním s maturitou. V komparaci názorů na úroveň české vědy se zájmem o výsledky vědeckého bádání vidíme, že lidé, kteří se dle svého vyjádření o výsledky vědeckého bádání nezajímají, jsou zároveň více kritičtí k úrovni české vědy (viz graf 2). Konkrétně 28 % z těch, kteří se o výsledky vědeckého bádání nezajímají, jsou zároveň toho názoru, že je česká věda na světové úrovni ve všech (4 %) nebo většině oborů (24 %). Oproti tomu 58 % z těch, kteří deklarují zájem o výsledky vědeckého bádání, zároveň považují českou vědu na světové úrovni ve všech (11 %) nebo ve většině oborů (47 %).

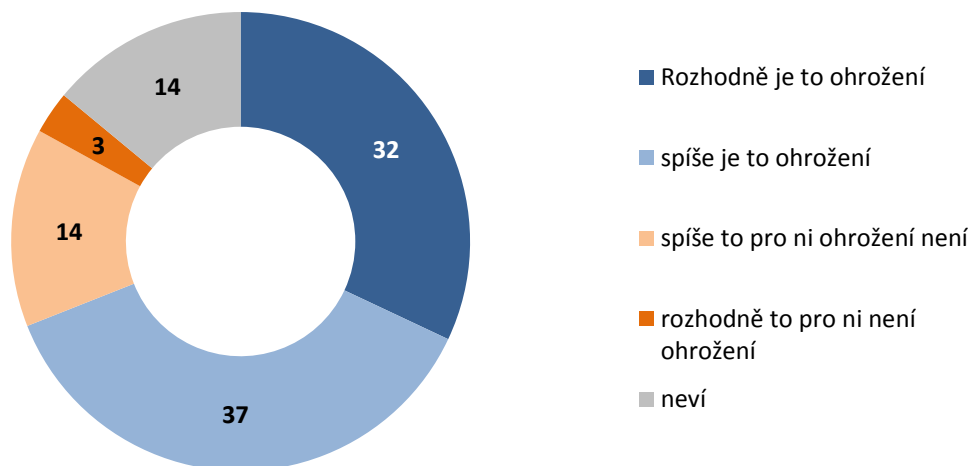
Graf 2: Je česká věda na světové úrovni z hlediska zájmu o výsledky vědeckého bádání? (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. 1. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Dopočet do 100 % je tvořen odpovědí „nevím“.

¹ Znění otázky: „Myslíte si, že je česká věda na světové úrovni:“

Odchod mladých vědců do zahraničí vnímá jako ohrožení pro českou vědu 69 % respondentů, z toho přibližně třetina (32 %) respondentů to pokládá rozhodně za ohrožení a 37 % za spíše ohrožení (viz graf 3). Zhruba pětina (17 %) dotázaných odchod mladých vědců nevnímá jako možné ohrožení české vědy. Více než desetina (14 %) respondentů na tuto problematiku nemá jasný názor a volila možnost „nevím“.

Graf 3: Ohrožuje českou vědu odchod mladých vědců do zahraničí?
(v %)²

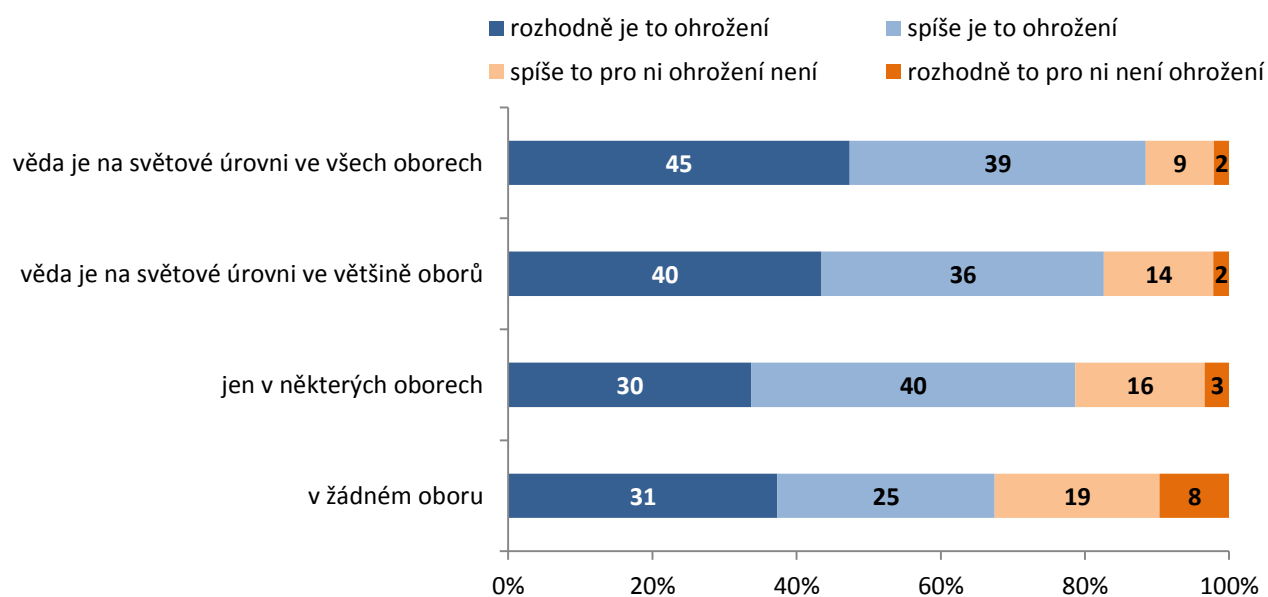
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. 1. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pocit ohrožení české vědy vlivem odchodu mladých vědců stoupá s dosaženým vzděláním dotázaných. Za povšimnutí rozhodně stojí i podíl těch, kteří na tuto problematiku nemají jasný názor a volí odpověď „nevím“. Tento podíl je nejvýraznější u skupiny respondentů se základním vzděláním, kde takto odpovídá 22 % dotázaných.

Dále hodnotí odchod mladých vědců jako ohrožení pro českou vědu více lidé, podle kterých je zároveň česká věda na úrovni světové úrovně ve všech nebo většině oborů (viz graf 4). Přibližně třetina (31 %) těch, kteří českou vědu nepovažují za srovnatelnou se světovou vědou v žádném oboru, hodnotí odchod mladých vědců rozhodně jako negativní jev a spíše jako negativní jej vnímá čtvrtina respondentů (25 %). Oproti tomu 84 % respondentů, podle kterých je česká věda na světové úrovni ve všech oborech, vidí její ohrožení v odchodu mladých vědců (z toho rozhodně jako ohrožení jej označuje 45 % a spíše jako ohrožení 39 % dotázaných).

² Znění otázky: „Ohrožuje podle Vás českou vědu odchod mladých vědců do zahraničí?“

Graf 4: Úroveň české vědy a její ohrožení odchodem vědců do zahraničí (v %)³

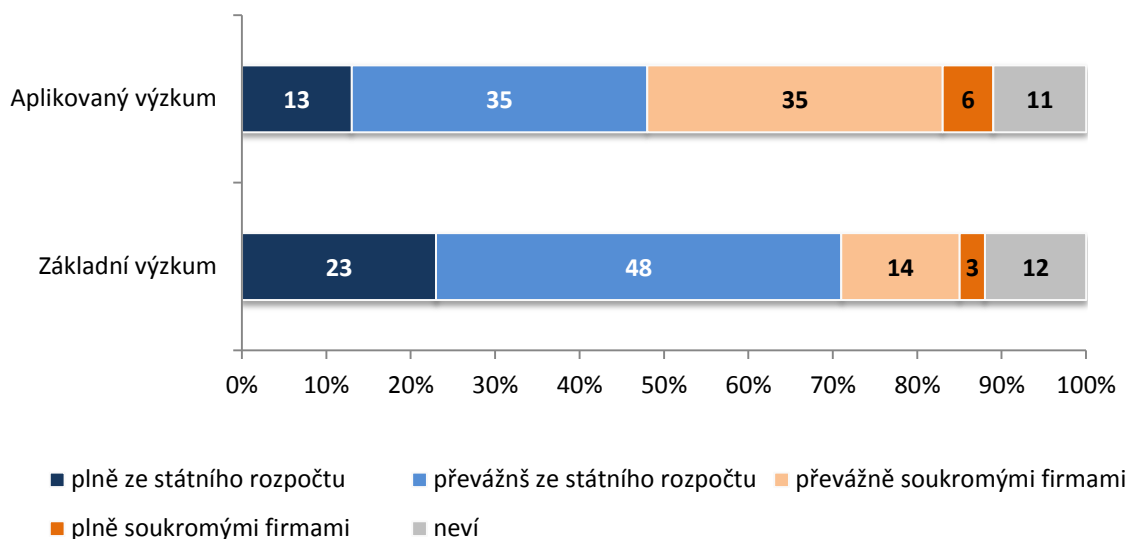
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. 1. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor. Dopočet do 100 % je tvořen odpovědí „nevím“.

Další blok otázek se zabývá financováním vědy a výzkumu. Nejprve respondenti vyjadřovali svůj názor na způsob financování aplikovaného a základního výzkumu. Základní výzkum zejména rozšiřuje poznání o světě, v němž žijeme. Aplikovaný výzkum pak využívá poznatky základního výzkumu a převádí je do praxe například při výrobě nových přístrojů, léků nebo zboží.

71 % dotázaných se přiklání ke způsobu financování základního výzkumu ze státního rozpočtu, přičemž přibližně čtvrtina (23 %) by základní výzkum touto cestou financovala zcela. Způsob financování základního výzkumu skrze soukromé firmy by jako vhodný vnímala zhruba pětina (17 %) respondentů, z toho 3 % respondentů by bylo pro jeho financování zcela ze strany soukromých firem (viz graf 5). Oproti tomu přibližně polovina respondentů (48 %) by ze státního rozpočtu financovala aplikovaný výzkum a 41 % se přiklání k názoru, že by tyto výzkumy měly financovat soukromé firmy, konkrétně 35 % je pro hrazení většiny nákladů a 6 % pro plné hrazení firmami.

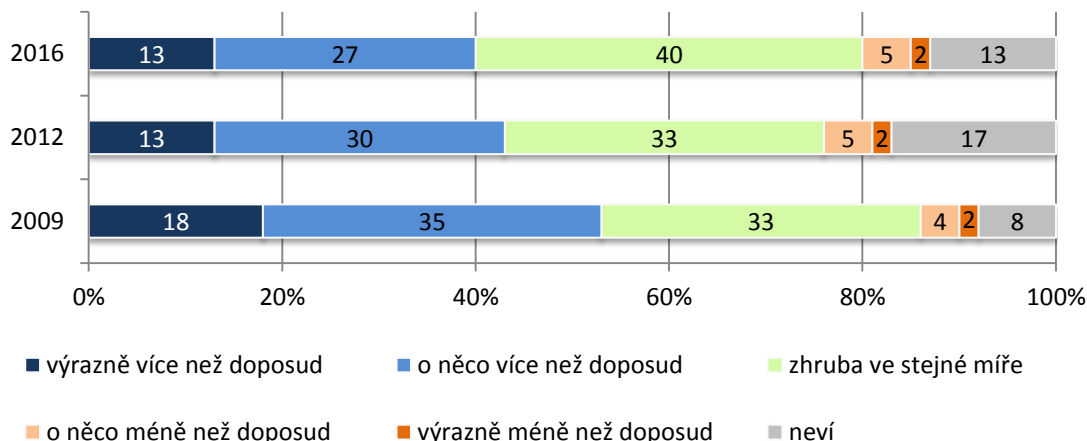
Třídění dle některých sociodemografických charakteristik respondentů ukazuje, že podpora financování základního výzkumu ze státního rozpočtu stoupá s deklarovanou životní úrovní dotázaných. Dále výraznou kategorií v případě obou druhů výzkumů je věková kategorie 15-19 let, kteří výrazněji více (28 %) nemají jasný názor na rozložení jejich financování a volí odpověď „nevím“.

³ Znění otázek: „Ohrožuje podle Vás českou vědu odchod mladých vědců do zahraničí?; Myslíte si, že je česká věda na světové úrovni...“

Graf 5: Financování základního a aplikovaného výzkumu (v %)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. 1. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud jde o financování vědy ze státního rozpočtu do budoucna, 40 % respondentů je toho názoru, že by měla být věda ze státního rozpočtu financována více, z toho 13 % výrazněji více a 27 % o něco více než doposud. Výdaje by naopak snížilo 7 % respondentů a zhruba stejné jako v současnosti by financování ponechalo 40 % dotázaných.

Graf 6: Financování vědy ze státního rozpočtu v budoucnu (v %)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 01/2016, 01/2012, 08/2009; vždy přibližně 1000 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁴ Znění otázky: „Ve vědě existují dvě oblasti: tzv. základní výzkum, který zejména rozšiřuje poznání o světě, v němž žijeme; a tzv. aplikovaný výzkum, který využívá poznatky základního výzkumu a převádí je do praxe například při výrobě nových přístrojů, léků nebo zboží. Do jaké míry mají být podle Vás tyto dvě oblasti vědeckého výzkumu financovány ze státního rozpočtu a do jaké míry soukromými firmami:“

⁵ Znění otázky: „Podle Vašeho osobního názoru má být oblast vědy a výzkumu v budoucnu ze státního rozpočtu financována:“

Z časového srovnání vidíme, že podíl lidí, kteří by snížili výdaje na vědu ze státního rozpočtu, je v průběhu času stabilně pod 10 %. Zároveň v současnosti mírně stoupl podíl těch, kteří by financovali vědu ze státního rozpočtu ve stejné míře jako doposud (rozdíl o 7 procentních bodů). Podíl těch, podle kterých by oblast vědy a výzkumu, měla být financována v budoucnu více než dosud, se oproti roku 2012 statisticky významně nezměnil, oproti roku 2009 ho ale zastává o 13 procentních bodů méně respondentů.